Değişen Dünya Dengeleri Karşısında Osmanlı Devleti'nin Uygulamaya Koyduğu Yenilikler: Coğrafi Keşifler, Rönesans, Reform ve Lale Devri'nden Tanzimat'a Islahatlar (SB.7.3.2)

Avrupa'da yaşanan Coğrafi Keşifler, Rönesans, Reform, Aydınlanma Çağı, Sanayi İnkılabı ve Fransız İhtilali'nin Osmanlı Devleti'ni yenilik yapmaya yönelten nedenlerini inceler (SB.7.3.2.a). · Lale Devri'nden (1718-1730) başlayarak XVIII ve XIX. yüzyıllarda kültür, askerlik, yönetim, eğitim, ulaşım ve haberleşme alanlarında yapılan yenilikleri sorgular (SB.7.3.2.b-c). · Değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti'nin uyguladığı ıslahatların devlet ve toplum hayatındaki neden ve sonuçlarını kaynaklara dayanarak yorumlar (SB.7.3.2.ç).

HATIRLAYALIM

- Coğrafi Keşifler ticareti, Sanayi İnkılabı üretimi, Fransız İhtilali çok uluslu yapıyı sarsmıştır.
- Lale Devri'nde (1718–1730) ilk Türk matbaası, geçici elçilikler ve Tulumbacılar Ocağı kurulmuştur.
- II. Mahmut Yeniçeri Ocağı'nı kaldırmış; 1839 Tanzimat ve 1876 Kanun-i Esasi hukuku güçlendirmiştir.

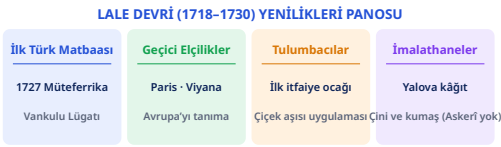
1 EŞLEŞTİRME

Avrupa'daki gelişmeleri Osmanlı Devleti üzerindeki doğrudan etkileriyle eşleştiriniz.

c 1. Coğrafi Keşifler	a) Milliyetçilik akımının çok uluslu Osmanlıda azınlık isyanlarına yol açması
b 2. Sanayi İnkılabı	b) Avrupa'nın ucuz fabrika malları karşısında küçük el tezgâhlarının zorlanması
a 3. Fransız İhtilali (1789)	c) İpek ve Baharat Yollarının önemini yitirmesi ve gümrük gelirlerinin azalması

2 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki Lale Devri (1718–1730) yenilik panosuna göre bu dönemde hangi alanda ıslahat **yapılmamıştır**?

Ⓐ Kültür ve basım (İbrahim Müteferrika matbaası)
Ⓑ Diplomasi (Avrupa'ya ilk geçici elçilikler)
Ⓒ Sağlık ve sivil savunma (Çiçek aşısı ve Tulumbacılar)
Ⓓ Askerî alan (Yeni bir modern ordu kurulması)

3 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki II. Mahmut dönemi yönetim şemasına göre Divan-ı Hümâyun'un kaldırılıp **Nazırlıkların** kurulması bugünkü hangi kurumun temelidir?

Ⓐ Bakanlıklar (Kabine) sisteminin
Ⓑ Belediye zabıta teşkilatının
Ⓒ Lonca esnaf birliklerinin
Ⓓ Geçici dış elçiliklerin

4 TABLOYU TAMAMLA

Görseldeki XIX. yüzyıl yenilik kartlarını inceleyerek kurumların ilgili olduğu alanı tabloya yazınız.

Kurum veya Yenilik	Dönem / Tarih	İlgili Olduğu Alan
Takvim-i Vekayi (İlk resmî gazete)	II. Mahmut (1831)	Basın ve Haberleşme
Şirket-i Hayriye ve İzmir-Aydın Hattı	1851 ve 1856	Ulaşım Alanı
Memleket Sandıkları → Ziraat Bankası	1863 → 1888	Ekonomi ve Tarım

5 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Avrupa'daki gelişmeler ve Osmanlı ıslahatlarıyla ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y yazınız.

	D	Y
İbrahim Müteferrika matbaasında 1729'da basılan ilk eser Vankulu Lügatı adlı sözlüktür.	☑	☐
III. Selim döneminde kurulan Nizam-ı Cedit ordusunun masrafları için İrad-ı Cedit hazinesi oluşturulmuştur.	☑	☐
Almanya'da başlayan Rönesans hareketiyle buharlı makineler ve fabrikalar icat edilmiştir.	☐	☑
1876 Kanun-i Esasi'nin ilanı ve Mebusan Meclisinin açılmasıyla halk ilk kez yönetime katılmıştır.	☑	☐

6 BOŞLUK DOLDURMA

Cümlelerdeki boşlukları kutuda verilen uygun tarihsel kavramlarla tamamlayınız.

telgraf · kalıcı · tımar · skolastik

1. Reform hareketleriyle Avrupa'da kilisenin baskıcı ve sorgulanamaz ___skolastik___ düşüncesi yıkılmıştır.
2. Kırım Savaşı sırasında 1855'te hızlı haberleşme sağlamak amacıyla ilk ___telgraf___ hattı çekilmiştir.
3. III. Selim döneminde Londra, Paris, Viyana ve Berlin'de ilk ___kalıcı___ elçilikler açılmıştır.

7 SIRALAMA

Görseldeki demokratikleşme ve ıslahat adımlarını kronolojik olarak eskiden yeniye (1'den 4'e) sıralayınız.

1 Lale Devri'nde ilk Türk matbaasının kurulması (1727)
4 Kanun-i Esasi ve I. Meşrutiyet'in ilan edilmesi (1876)
2 Vaka-i Hayriye ile Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması (1826)
3 Tanzimat Fermanı ile kanun üstünlüğünün ilanı (1839)

8 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki Yirmisekiz Çelebi Mehmet Efendi'nin Paris Sefaretnamesi notuna göre geçici elçiliklerin temel amacı nedir?

A Avrupa'dan yüksek faizli dış borç almaktır.
B Avrupa'daki bilim, teknik ve kurumları yerinde tanımaktır.
C Akdeniz'deki ticaret limanlarını kapatmaktır.
D Avrupa devletleriyle askerî ittifak savaşı başlatmaktır.

9 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarındaki kavramları yazarak III. Selim'in kurduğu «Yeni Düzen» ordusunun adını veren şifreyi bulunuz.

II. Mahmut'un Divan yerine kurduğu bakanlık birimi (8 harf) — N A Z I R L I K
Coğrafi Keşiflerle önemini yitiren tarihi ticaret yolu (4 harf) — İ P E K
Memleket Sandıklarının 1888'de dönüştüğü çiftçi bankası (6 harf) — Z İ R A A T
1876 Kanun-i Esasi'nin Türk tarihindeki hukuki niteliği (7 harf) — A N A Y A S A
İbrahim Müteferrika'nın 1727'de açtığı basımevi (6 harf) — M A T B A A

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

NİZAM

10 KISA CEVAP

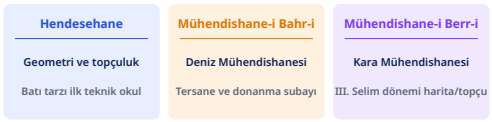
Görseldeki 1839 Tanzimat ve 1856 Islahat Fermanlarının ortak siyasi amacını «Osmanlıcılık» düşüncesi çerçevesinde kısaca yazınız.

Vatandaşları kanun önünde eşitleyerek isyanları ve devletin dağılmasını önlemektir.

11 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

Görseldeki XVIII. yüzyıl eğitim kurumları olan Hendesehane ve Mühendishane-i Bahr-i Hümâyun öncelikle hangi ihtiyacı karşılamak için açılmıştır?

A Saray bahçeleri için lale yetiştiricisi eğitmek
B Yalnızca yabancı tüccarların gümrük vergilerini toplamak
C Ordu ve donanmaya çağdaş teknik subay ve mühendis yetiştirmek
D El yazması kitap çoğaltan hattat sayısını artırmak

12 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Görseldeki karşılaştırmaya göre İbrahim Müteferrika matbaasının kurulması Osmanlı kültür ve bilim hayatını nasıl etkilemiştir?

Kitaplar ucuzlayıp hızla çoğalmış, okuryazarlık artmış ve bilimsel bilginin toplumda yayılması.

derskutusu.com · © Ders Kutusu · Tüm hakları saklıdır.